

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vácar L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak
Kéziratok nem adatnak vissza.

Akarjunk!*)

Elmélkedés az annexió és kárpótlás nélküli béke jegyében.

Meg nem érthető és meg nem magyarázható nép vagyunk; vagy büvölet alatt állunk talán, hogy szűkös honi gubónkba gyáván meghuzódva e nagy napokban is, látni nem tudunk és akarni nem merünk!?

Pedig ötvenkét millió emberünkkel (itt most mindig Ausztria és Magyarország együttvéve értendő) számra harmadik vagyunk Európa huszonkét népe sorában; és részünk Európa földjéből akkora, hogy annál csak egyé, az oroszé nagyobb; buza, törökbuza, rozs és husdolgában — ha az oroszról hallgatunk — Európa első termelője mi vagyunk; van olyan iparunk, melyet méreteiben csak két európai nemzet termelése mul felül; szénből Európában csak az angol és a német; aranyból csak az orosz termel többet, mint mi termelünk; vasunk is van elég; az európai gazdagok sorában a negyedik hely, százharminc millárdra tett összes vagyonunkkal a miénk; a legősibb tradíciókkal a mi fejedelmi házunk ékes; sok százados multunk első az elsők között és csodás diadaloktól tündöklő jelenünk fényében csak a német vetélkedő osztályosunk; mondom: van mindentünk, a mi a népek életében dicső és becses lehet, csak egy hiányzik — a nagyratörő akarat.

De hát miért van ez? Hát érthető ez? És lehet más, mint átkos büvölet nyomása az, a mi — lenyűgözven nemzeti képzeletünk szárnyalását — megbénítja bennünk az akarást? A népek koncertjében a világhistoria hosszú idők után most hosszú jövőre új asztalt terít, mely köré jó helyért lázas öklözéssel tolakodik Wilson, Lloyd-George, Ribot, Kadorna és a Balkán-szajkók népei közül mindenik. Világhatalom, gyarmat, Elzász-Lotaringia, Trieszt, Bánát, Erdély s más ilyféle jó falat kell nekik. Ott tolakodik az első tolakodók között okos ésszel két pompás fegyvertársunk: a német és a bolgár is. Egy van csupán szemérmes koldus annyi lármás között s az — mi vagyunk.

Nem; így nem jól megyen sorunk. Annyi vért, törmérdek pénzt és négy hosszú esztendőt a huszadik század evolúciójának lázas korszakában nem az utolsó helyért áldozott a Habsburgok félszáz millió népe! Nem; ezerszer nem! Asztalfő jár ki nekünk! Tépjük végre

*)-A „B. H.” hasábjairól vesszük át a Csikvármegyét is közlő érdeklő cikkeket.

szét a tetszhalál szűkre mért gubóját, hogy szálljon képzeletünk, és rázzuk le tagjainkról a büvölet bénaságát, hogy merjen az akarat!

Akarjunk! Akarjunk sokat, mert sok az is, a mit áldozánk, — mert nehéz csatákban sokat vívott ki sok millió karunk, — mert sok volna, a mit vennének, ha adnunk kellene!

Akarjunk hát!

Csik és Háromszék körül legyen Bacau, Buzau, Putna, Dambovitá és Prahova megyékből 15.000 négyszögkilométernyi román karéj a miénk!

Hogy „miért“? Ezért:

A kába Traján-ivadékok nagyzási hóbortja — künt és bent egyaránt — kényszerzubbony alá való; a feltoltnál a letolt határ a jobb, mely Brassónktól távol-, Bukarestjükhöz közel esik; legjobban forog az ágyukerek a kárpáti lejtőkön; egy magyar Buceu és egy bolgár Dobrudzsa között kicsiny a rés, ha Bukarestben a róka egyszer majd ismét farkast játszanék; — ezek a hadászati érvei. Az okosságai meg ezek: Prahovában van Cimpina, Dambovitában van Tirgoviste, Bacauban és Buzauban van a többi petroleumforrás, melyek helye — másfélmillió tonna évi hozzáadékkal! — harmadik a világtermelésben; Prahovában van Slanic és Slanic bányáiban van a világ legtisztább konyhasója, melyből szerencsés gazdája egy millió métermázsával gyarapodik egyik évről a másikra; ez a petroleum és a só valutánkra évi 60—80—100 milliós javulást, államháztartásunkra 50—50 milliós bevételi többletet, kőolaj-finomítónkra életinjekciót, polgárainkra több munkabért és kevesebb vándorbotot jelent; azután meg hadd segítsen magyar földünk szénszűkén és hadd fűtsön az eljövendő magyar ipar alá, ha az osztrákkal egyszer összekülönböznénk, a magyar petroleum; végül az sem fog éppen ártani, ha néha olyasmink is akad, a mi nélkül német szövetségesünk sem élhet, mert ha nincsen petroleum, akkor buvárhajó sincsen.

Aztán legyen Orsova küszöbén a Zsil és a Duna szögében Mehedinti, Gorjin és Dolju megyékből 10.000 négyszögkilométer a miénk. Az okok: a csukott ajtó a nyitoltnál biztosabb; Zsil völgyi szentünk ekként beljebb tolodik a magyar hazába; legyen a bolgárral közös Dunánk és legyen biztos utunk Berlin—Bagdad között; Orsova és Craiova között fekete a föld, acélos a buza, — nehéz harcok után jól jön ez a határormagynak.

Akarjunk hát és akarjuk ezt! Judásért pedig, a ki — bár szövetségesünk volt! — hazánkban meggyéket pusztán azért akart, hogy ne orozzon, — ne fájjon a fejünk; és azért se fájjon, ha majd csak szűken férne el kissé megnyírbált bőrben. Magába száll, megtér és csendesebb lesz talán!

Akarjunk a békeszerződésben husz éves jogot ahhoz, hogy a Morava és Vardar völgyén át Dunánk és Szaloniki között osztrák és magyar csatornát építhessünk tulajdonként, saját igazgatásunk és saját felügyeletünk alatt. S hogy e jog több legyen mint írott malaszt, ezért legyen egy békepont, mely eltörölvén a szerb hadsereget, akként rendelkezik, hogy

szerb trónra lépni csak annak lehet, kit kettős monarchiánk fejedelme szomszédjául elfogad.

Hogy mire jó ez? Hát „erre“ jó ez: Háromágu villáknak, mely a Balkán három tengerébe nyul, ez lesz a középső ága; a mig ez hiányzik, mindig lehull villáknról a legjobb falat. Aztán: a szárazföldi koncepciónak: Berlin—Bagdad — hadd legyen egy vizre átvitt mása!

A XX. század csodákat fog megérni még. Ázsia távol Keletén Japánország után ki fog lépni a sirjából a tetszhalott ó-kor: India és Kína. Két-három évtized alatt hétszáz millió ember — a föld lakóinak fele! — lép be majd a világtermelés széles sodrába, hogy benne lázas-sietve jöjjön-menjen, tegyen, furjon és faragjon! Ez a XIX. század reneszánsza lesz: új aranyáramlás új Keletről új Nyugat felé. Ebben az áramlásban a német lesz a Nyugat, de rajtunk áll, hogy mi is Nyugat legyünk. — Rajtunk áll, hogy magyar kikötőbe, Pestre vonjuk az aranyhullámokat, hogy Pest a tömegárak páratlan vízcisomó-pontjaként a Visztulán át Varsó—Danzing felé, az Oderán át Boroszló—Stettin felé, az Elbán át Drezda — Hamburg felé, a Rajnán át Bécs — Frankfurt—Mannheim—Köln felé nyújtsa ki gazdasági csápjait. Rajtunk áll, hogy ekként belekapcsolván nemzetünket a világkereskedelem arannyal kirakott országutjába, leromlott valutánkat a tranzito forgalmon feljavítsuk, — fánkat, ásványainkat, buzánkat olcsóbb vízfúvással a világpiacon hozzáférhetővé tegyük, — a Balkán gazdálkodást háromágu villánkra felszedvén, kamatoztassuk, — a Kelet kávéját, pamulját, gyarmatcikkeit és egyéb kincseit ne Hamburg, Trieszt és Bécsen át kerülve kapjuk, hanem Pesten át fusson mindez nyugatnak. Vaskos része ez a magyar jövőnek, mégis része csak, mert az egészhez ez is hozzátartozik: ha Fiume, a kacér hajadon és Horvátország, az örökké duzzogó, mindenképpen így akarnák, hadd lehessen valamikor kedvük és kedvünk szerint: Dunánk a magyar Adria és Pestünk a magyar Fiume.

Ne üzzünk ábrándképeket! — fogják mondani.

Dehogy! Nem ábrándozás, inkább fenséges valóság ez az elmefuttatás, mert kiáltó tények a pillérei. Ime: A Rajnával van is már a Majnán át egy félig-sikerült kapcsolat s hogy a többi német folyóval is legyen, arról pedig van a Körber-tervezetek nyomán törvény Ausztriában; aztán; az 1880-tól 1910-ig lefolyt 30 röpke év alatt a világ évi termelése így emelkedett: vasércben 40 millióról 140 millió tonnára, fűtőásványban 350 millióról 1200 millió bárra, aranyban 150 ezerről 650 ezer kilogramra, ezüstben 2,800.000-ról 7 millió kilogramra; a világ vasuthálózata pedig 400.000-ról 1 millió kilométerre, s a kereskedelmi hajózás ürtartalma 17 millióról 42 millió regiszter tonnára bővült ez évek alatt; a népek kereskedelmében e három évtized folyamán a kivitel 30 milliárd koronáról 70 milliárdra s a bevétel 35 milliárdról 70 milliárdra duzzadt. Nagyszerű tények, szédítő számok! Az emberi tudás, erő és akarat, a nagyság olyan diadaloszlopai ezek, melyekre három rövid évtized után feltekintve a szakértő szem is csak félve veszi valónak a Jövő ama gigászi konturjait, melyeket az Idő rejt méhében a mi számunkra. Hiszen századok állanak még előttünk, melyeknek ma még küszöbét sem értük

el, pedig — hiszen *nemzet* vagyunk! — elérnünk kell és átélni fogunk! A máttól, melyben a föld másfélmilliárd lakójának kétharmada alig öltözködik, négyötöde még nem ír és nem olvas, a szárazföld hatalmas része meddőként parlagon hever s az ásványkincsekből csak morzsákat hoztunk a felszínre föl, a jövőig, melyben mindez másképpen fog lenni majd, — alig sejthető az eljövendő nagyszerű változás. Készüljünk hát elő réá! Most út és nekünk út az óra: legyünk résen, nézzünk körül akarjunk hát!

Az utolsó alkalom.

Akkora sikerrel, oly példátlan erővel halad expressz-offenzívánk az olasz ellen, hogy az antant kénytelen lesz vagy most megkötni a békét, vagy tűrni, hogy Olaszország leverése után a nyugati frontra összpontosított erőfeszítésünkkel vivjük azt ki. Mindenképpen valószínű, hogy a háboru már nem tarthat sokáig s a most induló **h e t e d i k m a g y a r h a d i k ö l c s ö n** az utolsó lesz az ilyenmű pénzügyi műveletek sorában.

Ha úgy áll a dolog, akkor utoljára kínálkozik rendkívül kedvező alkalom a fölösleges vagy egyáltalában nélkülözhető pénzek éppoly hazafias, mint hasznos elhelyezésére. A hadikölcsön kötvény biztosabb minden más érték-papirnál mert hiszen az állam egész vagyoni és erkölcsi ereje áll jót úgy a tőkékért, mint a kamatokért, de jó védelmezőbb is, mert ő illetőleg $5\frac{1}{2}\%$ os fix kamatozású papir, míg a magán részvények nagy része csak 2—3 %-ot hajt, azonkívül ez utóbbiak ki vannak téve az árfolyamozásnak, aminek következtése a mai szertelen háusmozgalmak után előrelátható. Esni fog a háboru után mindennek az ára ami tulságosan drága ma, csak a hadikölcsönkötvény nem veszíthet az állam által garantált értékéből. És erre a kötvényre az új adók terhei is jóval kisebb mértékben fognak ránehezedni, mint egyéb vagyona.

Páratlanul előnyös tőkebefektetésre nyílik tehát minden emberi számítás szerint utolsó alkalom. De egyúttal arra is, hogy a nemzet itthonmaradt része is igen nagy életbevágóan fontos szolgálatot tegyen a hazának, hiszen dicő hadseregünk nem maradhat a legnagyobb anyagi támogatás nélkül végső erőfeszítése idején! Azonkívül pedig a béke roppant feladataira készülő állam pénzügyi helyzetét kell megszilárdítanunk oly tömeges hadikölcsön jegyzéssel, amelynek eredménye méltó legyen a harctéri eredményekhez.

Mily pompás, nemes és nagyszerű dolgokra áll előttünk egy olyan alkalom, amelynek visszatérését többé alig remélhetjük!

A Pro Transsylvania gyermekmentési akciója. Hatvanhatezer ruhát és harmincnégyezer cipőt osztottak ki eddig.

A háboru által sújtott Erdély lakosságának felsegélyezésére szervezett Pro Transsylvania tegnap tartotta meg kormányzó tanácsi ülését.

Dr. Zombori László ügyvezető igazgató beszámolt a felruházási akcióról és bejelentette, hogy a bizottság a menekült gyermekek között

kiosztott összesen 66.200 drb. ruhát és 34.600 pár cipőt. Szeptember 30-a után 14 csikvármegyei községben és 8 nagyobb városban alapítottak napközi otthonokat, amelyeknek költségeire 1,200.000 koronát irányoztak elő. Dr. Ravasz László ref. theol. tanár részletes javaslatot nyújtott be az iránt, hogy Erdélyben ifjúsági egyesületeket szervezzen a Pro Transsylvania.

A javaslatot élénk eszmecsere követte, amelynek során dr. Biró Balázs kifogásolta azt, hogy a Pro Transsylvania, mely az oláh betörés által különösen sújtott vármegyék gyermekeinek felsegítésére alakult, most áttér az ifjúsági egyesületek szervezésére, ami semmiesetre sem lehet egy segítő-bizottság feladata. A jótékony magyar társadalom sem erre a célra adta a százazreket. Kéri a kormányzótanácsot, hogy állapítsa meg azt, hogy a tulajdonképpeni segélyezési akció befejezése után a Pro Transsylvania állandó egyesületté átalakulva, milyen gyermekvédelmi munkával kíván foglalkozni? Tekintve azt, hogy a nagymultú visszatekintő E. M. K. E. eddig is foglalkozott ifjúsági egyletek szervezésével és erre vonatkozólag a háboru utáni időre is van kész programja, nem tartja helyesnek, hogy a Pro Transsylvania belefogjon olyan munkakörbe, amelynek elvégzését már meglevő kulturegylet rég felvette programjába.

Többek hozzászólása után a bizottság elfogadta dr. Ravasz László által az ifjúsági egyesületek részére készített alapszabálytervezetet és kimondta, hogy Ádám Éva utazó titkárral tovább folytatja az ifjúsági egyesületek szervezését azokon a helyeken, ahol még nincsenek ifjúsági egyesületek.

Nagy tetszéssel fogadta a bizottság a gyermekegészségügyi szakosztály elnökének, dr. Bornemissza Elemérnek, dr. Papp József főispánnal egyetértőleg beadott ama indítványát, hogy a Pro Transsylvania a Zita királyné Ó felségétől kapott 50.000 aranyból letesítsen Kolozsvárt egy nagyobb gyermekórházat, és tíz vidéki városban gyermekambulanciát. Az indítvánnyal kapcsolatban dr. Biró Balázs arra hívta fel a kormányzó tanács figyelmét, hogy a Pro Transsylvaniai egyesületté való átalakulása esetén a gyermekegészségügy fokozott felkarolása volna az a munkatér, amely az erdélyi gyermekvédelemben eddig a leginkább el lett hanyagolva.

Az ülés végül tudomásul vette az intéző bizottságnak azon intézkedését, amellyel megbizta dr. Zombory László ügyvezető igazgatót azzal, hogy a Pro Transsylvaniai állandó egyesületté való átalakítására vonatkozólag egy tervezetet dolgozzon ki.

Becsületbeli tartozás.

Adót mindenki tartozik fizetni. Aki nem fizet önként, azon behajtják erővel. Ez a törvényes következmény; ezen felül egyéb baj nem is éri. Akinek ellenben becsületbeli tartozása van, arra nem küldenek végrehajtót, még csak nem is pörlik, ha nem akar fizetni, holtig adós maradhat, csak éppen hogy egy kicsit hátrább kerül az emberek becsülésében. Aki ad valamit magára és polgártársainak róla való vélekedésére, az sokkal, de sokkal súlyosabbnak érzi a becsületbeli tartozást a törvény szerint kötelezőnél.

Ilyen becsületbeli tartozása mindenkinek a **h e t e d i k m a g y a r h a d i k ö l c s ö n** lelkes támogatása. Minden

kinek, de mégis legelső sorban a földmentetteknek. Nekik tulajdonképpen a csatamezőn volna a helyük és valóban ott küzdő testvéreikkel s a hozzájuk különösen kegyes hazával szemben egyaránt azt kívánja tőlük a kiegyenlítés elve, hogy legalább a hadikölcsön sikeréért harcoló belső fronton álljanak a tűzvonalba. Mindenkinél inkább nekik kell érezniük, hogy a szükségben levő hitelezőt kielégíteni még a becsületbeli tartozások közt is a legégetőbb. Már pedig az új hadikölcsön hatalmas eredményére életbevágó szüksége van a hazának, hogy a világháborút lankadás nélkül folytathassa végig, hogy a tisztességes békét minél előbb kivívassa és pénzügyi helyzetének szilárd alapot vethessen.

Vegyék fel a versenyt a felmentettek az olasz harctéren csodákat mivelő hadsereggel, de a hadikölcsön jegyzésében igen buzgóvá lett nagytőkével is, mint a nazi vitézi becsület s mint ezt a jelentékeny kamatnyereségre való törekvés, úgy lelkesítse őket hadikölcsönkötvények vásárlására a legszentebb becsületbeli tartozás kiegyenlítésének lobogó vágya.

KÜLÖNFÉLÉK.

A plebános ur teje.

Epébe mártott tollal szeretném papirra önteni méltán nagy keserűségemet.

Nehogy a címről itélve valaki antiklerikálisnak gondoljon, előre bocsájtom, hogy hitbuzgó katolikus szülőknek vagyok jól nevelt gyermeke.

Csikország egyik jónévű vendéglőjében történt a rettenetes eset.

Legkedvesebb hölgyismerősömmel (bizony Isten a feleségem volt) kóboroltunk egész délután a hegyek között, amelyek a szeszélyesen kanyargó Öt folyó szinpompás völgyét szegélyezik s amelyekről oly gyönyörű kilátás nyílik a csiki medencére. E bucsuzva a korán lenyugvó őszi nap aranyos játéktól, kiséő fáradtan éreztünk a villanyfényben uszó házak közé s emberi gyarlóságunkra emlékeztetők, a mi háborus koszthoz edzett gyomrunk is elmerete követni azt a merész gorombaságot, hogy ozzonnára sóvárgott.

Mint a helyi ismeretekően szegények, egy jó, öreg benszülőtt tanácsára nyitottunk be a fent említett vendéglőbe, ahol — állítólag — tejes kávét is lehet kapni foszlós, lágy kalácsossal.

Nohát mi nem kaptunk!

Pedig a jó, öreg benszülőttnek igaza volt.

De ne vágjunk elébe önmagunknak!

Amint a fényesen kivilágított étterembe léptünk, egy ennivalóan kedves kis „nélkülözhetetlen” fogadott bennünket. Mosolygó arcán a nyugodt melegegettség oly fenségesen ült, hogy szinte kalapot kívántam emelni előtte, de már akkor nem volt a fejemen. S amint a fehérterítés asztalhoz leültünk, a legédesebb bizalmaskodással adta meg kérdésünkre a választ:

— Kávé nincs!

A sokat csalódott ember csendes lemondásával rendeltem két teát.

— Igen! — volt a szűkszavú válasz s a mi emberünk már munkához is látott. Semmi „kemma-san”, vagy egyéb „főur“-i kitérés; a legcsékélyebb póz nélkül a legfenségesebb nyugalom megint. S közben valami csendes diskurzus, mintha önmagának beszélne:

— Hja, ma péntek van! Zsirtalan, vajtalan nap! Nem szabad tejet sem kimérni! Ostoba törvény! Ott az a sok, jó bivalytej s kiadni nem szabad. Ostoba törvény! Az a jó bivalytej!

— Mi — amennyire a magára valamit adó ember nyilvános helyen teheti — elég mohón estünk neki a rumos kéjitalnak. Ha ló nincs..., mint a régi közmondás mondja.

Eközben többen is jöttek. Nyilván szintén tájékozott benszülöttektől jól értesülten. Egyik olyan arccal, mintha soha életében még nem ivott volna bivalytejes kávé, a másik meg, mintha mindig azzal ólne; de mindoggyik telve vágygyal. S a „fogadjisten” mindnyájuk felé ilyen formában hangzott: „ma nincs kávé”; egyiknél-másiknál elismételve részben, vagy egészben az előbbi monolog: „Ostoba törvény! Az a jó bivalytej!” stb.

És most jött a fekete leves!

Nem! Más jött! Más valaki jött!

Hátal ültem az ajtónak, amely egy pillanatra felnyílt, majd lassan ismét becsukódott. Halk, közelgő szoknyasuhogás a hátam mögött s a szomszéd asztalhoz szótlanul letelepszik egy szigorú nézésű — tisztelendő atya.

— Jó, szeme villan, tapad a — „Csiki Lapok” legutóbbi számára s olvasni kezdi susogva a kövér betűket: „Oroszországban kitört a béke...” „Hadikár...” „Elpusztult tűzh...” „Féjőstobhenek a tisztviselőknek”.

S mikor a hírek bekezdéseinek átfutása közben ide ér, szigorú arcán felenged a fagy, orrát megcsiklandozza valami kellemes illat, amely mintha a szeme előtt elfolyó betűkből áradna feléje — s az én orromat is megüti a jó, habos, bivalytejes fehér kávé forró párázata.

Egy megelégedett tekintet a csésze habzó tartalmára; s miközben kéjjel kevergeti a nem éppen pogány nedűt, már folytatja is boldogan a címek olvasását: „Ujabb diadal...” „Ujabb előleges kárterítés...” „Ujabb hadikölcsön...” s neki most minden „ujabb”, mert már előtte van az éppen neki nem új, mindennapi, megszokott osonnakávéja.

A torkomon akadt az utolsó falat foszlós kalács.

Hát még sem a törvény ostoba, hanem mi magunk! Nemhogy előbb meglestük volna, mi itt a szokás! Most látjuk csak: nem szabad itt semmit se szólni, csak szépen leülni, elővenni a „Csiki Lapok”-at s várni, amíg rendelés nélkül elénk tesz az a „jó bivalytej”-es kávé. Persze! Észrevehettük volna a kis ember flegmatikus viselkedéséből, hogy itt a csendes nyuzodtság a főszabály s aki az ellen vét, az forró vizet kap.

No, most már mindegy! Majd máskor ugy teszünk! Szó nélkül azonban még sem állhatom meg. Mikor fizetek, sugva odaszólok a kis öregnek:

— Édes barátom, hát a papoknak nincs ma péntek? Részükre nincsen tejtelen nap? Mire ő megint csak fölényesen mosolyogva, rapszodikusán ennyit mond: „Az a plebános ur tejjel O küldte ide!” És ott hagyott, jelezve, hogy vége a kihallgatásnak.

Eljöttünk. De azóta nem tudok nyugodni. Orromban a tejes kávé észbontó illata, torkomban a megakadt kalácsfalat, szivemben a legkeserűbb csalódás érzete.

Egy cseppet sem csodálni való, ha — a mint az elején jeleztem is — epébe mártottam tollamat. Ha valaki úgy találja, hogy a tintám epének nem elég keserű, tudja be annak, hogy ma már az epe is — hadi.

—yn.

— **Novemberi előléptetések a honvédségnél.** A király Csátó Ferenc ezredes, csendőrségi felügyelőhelyettes vezérőrnagygyá, Adorján Ágoston alezredes ezredessé és Bőjthy Andor századost őrnaggyá valamint Apponyi Lajos hadnagyot főhadnaggyá léptette elő.

— **Merza János áthelyezése.** Merza János máv. főellenőrt, csikszeredai állomásfőnököt Marosvásárhelyre helyezték át. Az állomásfőnök távozását közönségünk sajnálatlalt veszi tudomásul, bár az neki jól megérdemelt előlépése. Merza állomásfőnök működése alatt a közönség iránt tanusított előzenyességével általános elismerést szerzett magának és társadalmi életünkben is igen tevé-

keny részt vett. Új állomáshelyére a közönség szerencsekívánatai kísérik. Utódjául Fekete Pál neveztetett ki.

— **Kinevezés.** A pénzügyminister Nagy Ödön csikszeredai adóhivataliapidijast ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká a csikszeredai adóhivatalhoz kinevezte.

— **Ferencz József király halálának évfordulója.** Istenben boldogult uralkodónak, I. Ferencz József Ő császári és apostoli királyi Felségének lelki üdvéért, november 21-én délelőtt 9 órakor a róm. kath. főgimnázium kápolnájában ünnepélyes gyász istentisztelet tartatott, melyen részt vettek a katonai és polgári hatóságok.

— **Házasság.** Dr. Czitrom Jakab marosvásárhelyi ügyvéd, népfelkelő főhadnagy eljegyezte Smilovits Zélig gyergyóhollói fakereskedő és nagybirtokos leányát, Sárkát.

— **A Faun.** Szenszáció A Faun most megjelent harmadik száma. Képei között különösen művészi értékű Bayros márki két színes rajza, Molnár Jenő, Kővári Gyula, Somlyó Zoltán, Lengyel István és mások verseit és humoros novelláit hozza. A lap negyedik száma kezdi közölni Gyárfás Dezsőnek, a kitünő komikusnak szenszációs artista regényét Orfeum címmel. A Faun felelős szerkesztője Lukács Gyula, a lap ára 44 fillér, kapható a pályaudvarokon és a trafikokban. Kiadóhivatal Budapest Ujpesti rakpart 5.

— **Megdrágul a dohány.** A pénzügyminister rendeletet adott ki, mely szerint az 1918-iki termelési évre a kincstárt illető termés beváltásánál a dohánylevelek árát a háborus viszonyokra való tekintettel háromszorosára felemelte.

— **Ujabb gabonarekvirálás lesz.** Budapesti tudósítónk jelenté telefonon. A gabonarekvirálás az országban nagy részben befejeződött. Mivel az eredmény nem teljesen kielégítő, újabb rekvirálást rendelnek el, ami novemberben kezdődik meg.

— **Nő is lehet képviselő.** Budapestről jelentik: Az új választójogi javaslat egy nevezetes javaslattal bővült. Eddig csak arról volt szó, hogy a nők csak választók lesznek, de a legutóbbi napokban elhatározták, hogy a nőkre a passzív választójogot is kiterjesztik. E szerint a nők is választhatók képviselőnek. Magyarországon eddig a nők nem vettek részt a politikai pártéletben. Egyetlen pártjuk volt, amely a választójogért küzdött. Most hogy választók és választhatók lesznek, természetesen politikai pártokba fognak tömörülni, vagy több pártra szakadnak. Európa államai közül Angliában néhány hónappal ezelőtt adták meg a nőknek a választójogot. Finnországban 1906-ban kapták a nők az aktív és passzív választói jogot. Azóta 14 nőképviseelő van. Norvégiában 7, Dániában és Izlandban 15. Hollandiában csak választók a nők, de nem választhatók. Az Egyesült Államokban 18, Kanadában 6 nőképviseelő van Ausztrália négy államában választhatók képviselőkké a nők.

— **Havi fel kilóra redukálják a cukoradagot.** Budapestről telefonozza tudósítónk: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt a cukoradó felemeléséről szóló javaslat után Wekerle bejelenti, hogy a fogyasztás emelkedése folytán a cukoradagokat havonként és fejenként egy fél kilóra kell redukálni. Teleszkynék a vagonhiány ügyében tett észrevételeire Wekerle kijelentette, hogy már nem is az osztrák kormánnyal, hanem egyenesen a királlyal tárgyalt.

— **Az első milliárd,** Rohamosan növekszik a hetedik hadikölcsön jegyzés sikere. Még csak az első napok jegyzéséről érkeztek be a jelentések és máris megállapítható, hogy az első ezer milliót már lejegyezte az ország. Ez a páratlan siker csak azért meglepő, mert lakosságunk tulnyomó többsége a legkonzervatívabb foglalkozást űzi, — a mezőgazdasá-

got és tudva van, hogy a gazda-ember a maga megszokásából nehezen billenthető ki. A pénzzel való gazdálkodás hazai konzervatizmusa oly nagy, hogy a zálog-papir kibocsátó intézetek eddigelé még nagybirtokosainkat sem igen tudták vásárlóik sorába édesgetni — kénytelenek voltak papírjaikat a takarékos külföldi kis polgároknak eladni. Hogy most nálunk is vásárolnak, jegyeznek állampapírost, annak a hadikölcsön kötvények páratlan jóságá, teljes biztonsága és eddig nem ismert magasságu jövedelmezősége az oka.

— **Állami tisztviselők menetdíjkezdvezménye és a negyedik-osztály bevezetése a Máv.-on.** Az új felemelt személytarifák a Máv. vonalain ma léptek életbe. Minthogy az új díjszabás az állami, törvényhatósági és egyéb tisztviselőkre nézve, kik eddig a fél menetjegykezdvezmény birtokában voltak, nem tartalmaz intézkedést: a kereskedelmi minister az állami tisztviselők féljegykezdvezményét rendeleti uton szabályozta. A ma megjelent erre vonatkozó rendelet értelmében mindazon állami, városi és törvényhatósági tisztviselők, valamint katonatisztek, ugyszintén mindezek családtagjai, a kik eddig félmenetjegy váltására jogosító arcképes igazolvány birtokában voltak, ezentul igazolványaik alapján a használni kívánt kocsiosztálynak megfelelő közvetlen alsóbb kocsiosztály feljeggyel, a gyorsvonat harmadik osztályában pedig személyvonatu harmadosztályu féljeggyel utazhatnak. A minister által engedélyezett kezdvezmény tehát meghaladja az idáig élvezett féljeggykezdvezmény mértékét, mivel eddig a tisztviselők és családtagjaik a tényleg használt kocsiosztály esedékes menetdíjének felét tartoztak fizetni. A minister ezutal, ugy látszik, megértéssel volt a tisztviselők háborus anyagi helyzete iránt és némileg elviselhetőbbé tette számukra a 70—90—100 és 120 százalékkal megdrágult utazási költségeket. — Hirt adhatunk egyébként még arról az érdekes ujításról, hogy a Máv. új személytarifáiban benn foglaltatnak a negyedik kocsiosztály menetdíjai is. Ennek ez idő szerint csak annyiból van gyakorlati értéke, hogy az állami alkalmazottak a személyvonat harmadik osztályán való utazásaik alkalmával negyedik osztályu féljeggyet váltanak. A negyedik osztályu személykocsikat megfelelő személykocsik ez idő szerinti hiányában és a vaggonyárok háborus elfoglaltsága következtében — értesülésünk szerint — csak a békekötés után fogja a Máv. forgalomba hozni.

— **A kisüstön-főzés.** Szentiványi Árpád vezetésével az Apponyi-párt több tagja járt a pénzügyministeriumban a kisüstön főzés dolgában. Azt a kérést terjesztették Wekerle Sándor pénzügyminister elé, engedje meg a gazdáknak a kisüstön-főzést, méltányolva azt a körülményt, hogy a szeszfőző-középpontok egyrészt még nem alakultak meg, másrészt még nem működnek. Wekerle kijelentette, hogy ott, a hol a középpontok még csakugyan nem alakultak meg vagy még nem működnek megengedi a kisüstön-főzést.

— **Erdélyi belső hadművelti terület fölszabadulása.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: Beszterce-Naszód vármegye és Maros-Torda vármegye felső- és alsórégeni járása a belső hadművelti területről kivonatván a külső hadművelti területbe osztatott be. Így tehát már csak Csikvármegye és Háromszék egy része marad belső hadszíntér

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadikölcsönre.

— **Bárd féle 1917—18 Karácsonyi Album.** Több mint husz éve, hogy minden esztendő karácsonyára egy vaskos és diszes kötetben gyűjti össze a Bárd Ferenc és Testvére zeneműkiadó cég a legujabb zeneművek színe javát. Dacára a háboru folytán felmerült technikai és nyomdai nehézségeknek, a Bárd-cég, a megszokott gondnal, műzlessel és bőkezűséggel gondoskodott a Karácsonyi Album összeállításáról, amely az idén több mint 100 oldalon ötvennél több zenemű új dicsőítést tartalmaz, mely egyenként vásárolva 150 koronánál többbe kerülne, míg így 8 korona füzve és 10 korona pompás diszkötésben. Az idei Bárd-féle Karácsonyi Album páratlanul pazar ajándékmű lesz. Wagner: Tannhäuserének, „Dal az esti csillagról“ szóló csodás áriája Ábrányi poétikus szövegével vezeti be az albumot. A szezon nagyszerű operettjeinek, Fall Leo „Stambul rózsája“, Strausz Oszkár: „Csokoládé katona“ Schubert Berté „Tavas és szerelem“ gyöngyeihez méltón sorakoznak Molnár Mihály, Helényi Heidiberg Albert, Buday, Szirmay, Czegléui, Reményi Káldory, Kovács Károly, Erbé Viktor, Nádor Mihály, Márton és Kun László dallamos és népszerű kabaré-dalai, ragyogó és változatos sorozata a friss és vidám, az érzelmes és megragadó melódiáknak, a pajkos és költői komolyságu szövegeknek. A klasszikus dal hívei örömmel fogják üdvözölni Schubertnek egy híres dalát, amely eredeti német szöveggel, és művészi magyar fordításban szerepel. Hatásos koncert dalok Buday drámai erejű művei is, melyek Gózon Gyula műsorából valók. A magyar nóták közül különös érdeklődésre tarthat számot Czeglédy új dala: Orgonanyitáskor, amely nemrég jelent meg és szenzációs sikernek indul, továbbá a népszerű Kurucz, Bodrogi, Sas Náci, Kondor legkedveltebb nótái. A katonadalok közül a négy legujabb és legnépszerűbb dal kerül scerra: Kerek a káposzta, Nincsen párja, és még két pompás negyvennégyes bakanóta. Két gyönyörű magyar ábránd (Bodó kiváló műve) Dostal egy pompás indulója, Marton one-stepje gazdagítja a zongora rész tartalmát, amely a melódius zenedarabok válogatott sorozatával zárul, s Molnár klasszikus „Zenélő-óra“-ját, Zilcher Gavottejét és Pikéthynek e kiváló muzikusunknak két magas színvonalú zongoradarabját öleli fel. Lapunk olvasói bizonyára szívesen veszik a Karácsonyi Album megjelenéséről szóló hírüket és azon figyelmeztetésünket, hogy az albumra a kiadó cég olvasóinktól is csak november hó végéig fogad el megrendeléseket, mivel az csak annyi példányban lesz előállítva, ahány megrendelés arra november hó végéig Budapestre a cég Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatti kiadóhivatalához beérkezik.

— **A háboru alatt tisztéknek tilos a párbaj.** A háboru folyamán több ízben felmerült az az óhaj, hogy a tiszték lovagias ügyeit ne a párbajkodex szabályai szerint intézzék el, hanem bíróság vagy becsületügyi eljárás útján. Ez a felfogás azonban eddig alig érvényesült, mert illetékes helyen arra utasították a tisztéket, hogy becsületbeli ügyeiket — ép úgy, mint a háboru előtt — lovagias uton intézzék el. A becsületbeli ügyek intézésében most döntő fordulat állott be. A király ugyanis megparancsolta, hogy a becsületbeli ügyeknek fegyverrel való elintézését a háboru alatt feltétlenül mellőzni kell. A királyi parancs nyomán pedig a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a tisztéket tájékoztatni kell a legfelsőbb parancsról a hozzáadással, hogy a jövőben a fegyveres elintézés helyébe minden alkalommal a bírói vagy becsületügyi eljárást kell igénybe venni. Egyben felszólítják a tisztéket, hogy minden olyan esettől, amelyet rendes, békés időkből lovagias uton intéznének el, a legnagyobb tapintattal tartózkodjanak.

Szám 4976—1917.

1—2

Szálloda bérbeadási hirdetmény.

Kézdivásárhely r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező „Vigadó szálloda“ 1918. év április hó 24-től, 1921 év április hó 24-ig terjedő 6 (hat) évre 1918 év január hó 5-én d. e. 9 órakor a tanács háznál nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adadni.

A bérbeadandó szálloda áll:

1., a földszinten egy kávéház, két étterem, nyolc vendég szoba, egy a főtérre nyíló bolthelyiségből, és a vendéglős részére fenntartott magán lakásból.

2., emeleten a főtér felőli homlokzaton négy vendég szobából.

Az emeleten van még egy állandó színpaddal ellátott nagy díszterem is, ez azonban bérbe nem adatik, hanem esetről-esetre lesz a városi tanács által színelőadások, hangversenyek, s más nyilvános mulatságok és előadások céljaira bérbeadva:

A szállodához tartozik továbbá mosóház, téli tekepálya, istálló, jégverem, pince, padlás és egyéb szükséges mellékhelyiség.

A földszint homlokzatán lévő bolt helyiség, üzlethelyiség képpen bérleből által albérletbe is kiadható.

A szálloda és a hozzátartozó mellék-helyiségeinek kikiáltási ára: 6100 K — f., melynek 10%-ka bánatpénz gyanánt az árverés előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverést vezető bizottság kezéhez leteendő.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtnak, de azért a szóbeli nyilvános árverés feltétlenül meg fog tartatni.

A városi tanács fenntartja a jogot magának, hogy az árverezők között az ígért árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Részletesebb feltételek a városi tanácsnál tekinthetők meg.

Kézdivásárhely, 1917. évi október hó 24-én.

Városi tanács:

Séra,
h. polgármester.

Egy darab 6 hónapos kan (prázsmári faj) eladó, Csüdör Ferencznel Zsögöd (Csikmegye).

2—2

Katonai lóvásár.

Folyó évi november 21-én Fekete-halomban, 24-én Gyergyószentmiklóson, 26-án Szépvízen, 28-án Csikszerezében, 30-án Csikszentmártonban, december hó 3-án Kézdivásárhelyen és 4-én Kovásznán egy katonai lóvásárló bizottság fog működni, mely alkalommal lovakat eladni szándékozó lótulajdonosok lovaikat vezessék elő. Nyilvántartólapal ellátott lovak is vétetnek. A nyilvántartólapok és marhalevelek elhozandók.

Lönyilvántartó tiszt Brassó.

Eladó Csikszerezében az Apaffi Mihály-utcában a Jakab L. Gyula-féle emeletes köház.

Értekezni lehet az Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Marosvásárhelyt csikszerezedei fiókiintézeténél.

Szám: 1898—1917.

1—2

jzó.

Hirdetmény.

Gyimesközéplek község alólírott előjárásága közzé teszi, hogy a községi korcsma jogot 1 évre a legtöbbet ígérőnek 1917. évi december hó 12-én d. e. 8 órakor nyílt árverésen bérbeadja. Feltételek k. jegyzőnél megtudhatók.

Balás Dénes,
k. jegyző.Tankó István,
h. bíró.

A Csikszerezedei Takarékpénztár Részvénytársaság keres hivatalsszolgát
vagy ezen teendők ellátására alkalmas nőszemélyt.

Megegyezés szerinti fizetésen kívül természetbeni lakás, fűtés és világítás. Jelentkezni lehet az intézetnél.

Raffia nincs

és nem is lesz!

nyersanyag hiány miatt a papirspárga ára napról-napra emelkedik.

Mindenki lássa el magát előre

PÁTRIA SZÓLŐKÖTŐZŐ PAPIR-SPÁRGÁVAL

ára 100 klgr.-ként 580 korona. Kapható: GOTTLIEB ÉS SCHMIEDL „PÁTRIA PAPIRSPÁRGA“ eladási irodája Budapest, VII., Rákóczi ut 6. szám.

3—3

Az Udvarhelymegyei Fatermelő R.-Társaság

a Nagyerdőben földön fekvő

BÜKK-HULLADÉKFÁT

SZEKERENKÉNT 10 KORONA ÁRBAN

a helyszínen áruba bocsájtja. Venni szándékozók vásárlási bécát

Csikszerezében BAUER JÁNOS úrnál

sörfözde házban válthatnak.

4—6